

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TIKSLINIŲ KOMPENSACIJŲ ĮSTATYMO
NR. XII-2507 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIVP-34942024 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2024 m. birželio 26 d. sprendimo Nr. SV-S-1455 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.2 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymo Nr. XII-2507 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-3494 (toliau – Projektas), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Projektą tobulinti pagal toliau pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad Projektu siekiama tobulinti dabartinį reguliavimą ir įteisinti aiškiai apibrėžtą nuostatą, susijusią su lengvojo automobilio įsigijimo išlaidų kompensacija asmenims ar šeimoms, auginančioms daugiau nei vieną vaiką su negalia.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymo tikslą, šiame įstatyme reglamentuojamomis kompensacijomis siekiama padėti užtikrinti asmenų su negalia individualiųjų poreikių tenkinimą ir (ar) kompensuoti išlaidas, patirtas tenkinant jų individualiuosius poreikius, tačiau Tikslinių kompensacijų įstatymo 11 straipsnio 2 dalies sakinio konstrukcija, kurioje žodžiai „<...> vaiką (įvaikį, globotinį, rūpintinį) su negalia (toliau – vaikas su negalia) <...>“ vartojami vienaskaita, leidžia daryti prielaidą, kad lengvojo automobilio ir (ar) jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacija (toliau – kompensacija) gali būti skiriama tik vienam vaikui šeimoje ir galimai apriboja šeimų, atitinkančių Tikslinių kompensacijų įstatymo 11 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytus kriterijus ir turinčių du ar daugiau vaikų su negalia, teisę kreiptis ir gauti kompensaciją už kiekvieną vaiką su negalia, taip užtikrinant kiekvieno vaiko su negalia individualiųjų poreikių tenkinimą.

Pažymėtina, kad ir praktikoje buvo atvejų, kai Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaiga neteisingai aiškino ir taikė Tikslinių kompensacijų įstatymo nuostatas, susijusias su kompensacijos skyrimu, jei šeimoje auga daugiau nei vienas vaikas su negalia.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, nagrinėdamas bylą ir vertindamas analogiškas iki 2023 m. gruodžio 31 d. galiojusio Tikslinių kompensacijų įstatymo nuostatas, 2023 m. balandžio 12 d. sprendime administracinėje byloje Nr. eA-188-1188/2023 konstatavo: „Sistemiškai įvertinus Transporto lengvatų įstatyme ir Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme įtvirtintą teisinį reglamentavimą, nėra teisinių argumentų teigti, jog įstatymų leidėjas Transporto lengvatų įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje aiškiai išreiškė valią, jog lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacija yra skiriama šeimai, neatsižvelgiant į joje auginamų neįgalių vaikų (įvaikių, globotinių, rūpintinių) skaičių. Aiškinant priešingai, susidarytų teisinė

situacija, kai būtų pažeisti Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme įtvirtinti skirtingų poreikių tenkinimo, lygių galimybių principai, būtų paneigtas finansinės pagalbos priemonės tikslingumas, būtų apribota asmens teisės į socialinę paramą apimtis.“

Siekiant, kad Tikslinių kompensacijų įstatymo 11 straipsnio nuostatos būtų suprantamos ir taikomos vienodai, atsižvelgiant į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuotą praktiką ir laikantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtinto aiškumo principo, pagal kurį teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas, reikia patikslinti Tikslinių kompensacijų įstatymo 11 straipsnio 2 dalies nuostatas. Tačiau Projekte pateiktas pasiūlymas įtvirtinti „teisę gauti antrą šio straipsnio 1 dalyje nurodytą lengvojo automobilio ir (ar) jo techninio pritaikymo išlaidų kompensaciją“ nepadės pasiekti Projekto tikslo, nes šeimos, auginančios tris ar daugiau vaikų su negalia, negalės gauti trečios ir daugiau kompensacijų. Be to, reikia įvertinti ir įstatyme įtvirtinti galimybę šeimai už gautas kompensacijas įsigyti vieną lengvąjį automobilį ar kelis lengvuosius automobilius ir (ar) jį (juos) techniškai pritaikyti pagal kiekvieno vaiko su negalia poreikius.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina Tikslinių kompensacijų įstatymo 11 straipsnio 2 dalį išdėstyti taip:

„2. Teisę gauti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą lengvojo automobilio ir (ar) jo techninio pritaikymo išlaidų kompensaciją joje numatytais sąlygomis turi sutuoktiniai arba neįregistravę santuokos bendrą ūkį tvarkantys asmenys, artimieji giminaičiai, tėviai (įmotės), vaiko, kuriam nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), globėjai (rūpintojai) (toliau – šeima), auginantys vaiką (įvaikį, globotinį, rūpintinį) su negalia (toliau – vaikas su negalia), kuriam nustatytas pirmo arba antro lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis (specialusis nuolatinės slaugos poreikis). Jei šeima augina du ar daugiau vaikų su negalia, kuriems nustatytas pirmo arba antro lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis (specialusis nuolatinės slaugos poreikis), ji turi teisę šio straipsnio 1 dalyje nurodytą lengvojo automobilio ir (ar) jo techninio pritaikymo išlaidų kompensaciją gauti už kiekvieną vaiką su negalia ir įsigyti lengvąjį (-uosius) automobilį (-ius) ir (ar) jį (juos) techniškai pritaikyti pagal kiekvieno vaiko su negalia poreikius.“

Įvertinus Tikslinių kompensacijų įstatyme nustatytas kompensacijos mokėjimo sąlygas, kai kompensacija šeimai gali būti išmokama vieną kartą per 72 mėnesius, Projektu teikiamam pasiūlymui įgyvendinti papildomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų nereikės. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, per kalendorinius metus dėl kompensacijos skyrimo kreipiasi ne daugiau kaip trys šeimos, auginančios du ar daugiau vaikų su negalia. 2024 m. pirmą pusmetį kompensacijos išmokėtos trims šeimoms, auginančioms du ar daugiau vaikų su negalia, t. y. iš valstybės biudžeto išmokėta 14 080 (keturiolika tūkstančių aštuoniasdešimt) eurų.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras